

LOPPURAPORTTI: TELAKKA – DIGISILTAAN RAKENTAMASSA

Lyhyt kuvaus projektin etenemisestä ja tuotoksista

Projektille asetetut tuotostavoitteet saavutettiin projektikuvauksen mukaisesti. Alkuvuodesta tehtiin karkeaa tarvekartoitusta, millaisena ikääntyneet näkevät sähköisen asioinnin: Onko palvelut tuttuja? Millaisissa asioissa tarvitaan tukea? Nähdäänkö mahdolliset digi -infot tärkeinä? Onko henkilökohtaisella digiopastuksella kysyntää? Samaan aikaan muutama työikäinen diakoniatyön asiakas ilmaisi tarpeensa digitukeen/arkisten asioiden hoitaminen: pankki, kela, asunnon hakeminen, työnhaku.

Tämän lisäksi perehdyttiin Vartiokylän rovastikunnan digihankkeesta saamiin kokemuksiin (ei suuria laitehankintoja, ajanvaraussysteemien pohtimista: ajankäyttö/asiakas). Samoin tutustuttiin Joensuun seurakuntayhtymän digienkelit-hankkeeseen sekä osallistuttiin valtakunnalliseen SeniorSurf-toimintaan. Näin päästiin kartalle, millaiset kysymykset ovat olleet akuutteja digiopastuksissa/millaisia digiprojekteja on eri puolella Suomessa toteutettu.

Munkkiniemen seurakunnan alueella järjestettiin henkilökohtaista digiopastusta ajanvarauksella sekä digipop up-infoja Munkkivuoren - ja Munkkiniemen kirkoilla. Yhteistyötä tehtiin Helsingin Diakonia-Ammattikorkeakoulun kanssa. Viisi opiskelijaa suoritti harjoittelujaksonsa Munkkiniemen seurakunnassa ja he olivat osaltaan työstämässä digiprojektia kevät- ja syyskaudella 2022. Samoin digiprojektia esiteltiin osana diakoniatyön menetelmät ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen - opintokokonaisuutta Diakissa. Myös voimavararyhmä osallistui digipop up-infoihin syyskauden aikana viisi kertaa.

Digiprojektilla on tuettu digiosallisuutta yhdessä oppien ja kokemuksia jakaen. Se on ollut matalan kynnyksen apua ja tukea. Projektissa on hyödynnetty valtakunnallisen SeniorSurf -toimijoiden kokemuksia ja erilaisissa digiprojekteissa tuotettua materiaalia. Materiaalia on myös muokattu digipop up-infoihin soveltuvaksi sekä käytetty henkilökohtaisten digiopastusten tukena.

Projekti on toiminut kokeilualustana. Saatujen kokemusten pohjalta sitä jalkautetaan kevätkaudella 2023 Munkkiniemen seurakunnan diakoniatyössä. Digitaidot ovat uusi kansalaistaito, joka kuuluu yhdenvertaisesti kaikille.

Yhteenveto projektin pääkohdista ja muutoksista suunnitelmaan sekä muutosten syyt

Projekti on edennyt suunnitelman mukaan. Tuotostavoitteet saavutettiin aikataulun puitteissa. Projekti on toiminut kokeiluna ja näyttänyt osaltaan suuntaa, millaisissa asioissa projektin kohderyhmään kuuluvat tarvitsevat apua ja tukea digissä.

Hyötytavoitteiden arvioiminen projektin päättyessä ja sen kuvailu, miten ja milloin hyötyjen saavuttamista on tarkoitus mitata

Hyötytavoite 1: Yli 65-vuotiaiden sekä työelämästä syrjäytyneiden ja/tai vaarassa työelämän ulkopuolelle joutuvien digiosallisuus lisääntyy. Heillä on parempi mahdollisuus hyödyntää digilaitteita.

Mittaaminen, arviointitapa ja ajankohta: a) Laadullinen arviointi: havainnot ja keskustelut, digiopastuksissa ja -infoissa esiin nousevat huomiot, ajatukset, mielipiteet (vuosi 2022). Projektisalkkuun (palaute) on eritelty 87 erilaista tapausta kuvaamaan, millaisena henkilökohtaiset digiopastukset on koettu opastettavien ja opastajien näkökulmasta. Jokaisen opastuksen jälkeen on niin ikään kirjattu, kuinka kauan opastukseen kului aikaa, millaisia asioita opastettiin, millaisiin laitteisiin annettiin tukea/sovittiinko seuraavasta opastuskäynnistä. Arviointi on jatkuvaa vs. henkilökohtaiset digiopastukset.

Digipop up -infoihin ja henkilökohtaisiin digiopastuksiin osallistui aktiivisimmin 67-75-vuotiaat. Mukana oli myös 80-85 vuotiaita. Ikääntyneimmät osallistujat ovat yli 90 -vuotiaita. Sähköinen asiointi ja siihen liittyvät haasteet ovat sen sijaan koskettaneet enemmän työelämän ulkopuolella olevia. Naiset ovat olleet miehiä aktiivisempia digioppijoita. - Edellä kartoitettuja havaintoja verrataan jälkiarvioinnin aikana nykyiseen tilanteeseen. Tämä on mahdollista, koska nykyisen projektikoordinaattorin tehtävä jatkuu yhteisökoordinaattorina Munkkiniemen seurakunnassa vuosina 2023-2025.

b) Määrällinen arviointi: Projektin puitteissa vuonna 2022 on eniten opastettu älykännyköillä toimimista. Tämän lisäksi on autettu tabletin ja läppärin käytössä. Ainoastaan yhdessä tapauksessa on neuvottu pöytäkoneella toimimista (tekstinkäsittely).

Oheen on kirjattu älylaitteiden henkilökohtaisissa opastuksissa usein läpikäytyjä aihealueita:

Älykännykkä/tabletti: kuvakkeiden, kuvien, selaushistorian, latausten, roska- ja sähköpostin poistaminen, sovellusten asentaminen, peruskäyttö/toiminnat esittely, äänen säätäminen, kuvien siirtäminen älykännystä tabletille/tietokoneeseen, Play-kaupan käyttö, WhatsApp-puhelut, Facebook, pilvipalveluiden käyttö.

Tietokone: tekstinkäsittely (kirjoittaminen, vieraat kirjaimet), kameran käyttö (kuvien ottaminen), ohjelmat/asetukset, Bluetooth-toiminnat (tulostaminen, rannekkeen käyttö/tiedonsiirto), kuvakaappaukset.

Yhteisiä sisältöjä (tietokone, älykännykkä, tabletti): yhtiökokouksiin liittyminen (Zoom, Teams, Google Meet), ilmoittautuminen tilaisuuksiin/tapahtumiin, vahva tunnistautuminen, Mitä "kuvakkeiden" takana on? Miten sovellus toimii? Pilvipalvelut (muistin lisääminen, varmuuskopiointi).

Asiointi em. laitteilla: Pankkipalvelut, Maisa, Omakanta, syntymätodistuksen eteenpäin vieminen (WhatsAppissa olevan dokumentin siirto), työnhaku, kela, HSL -sovelluksen lataaminen, luukku.com, s-postien siirto Gmailiin, kuvista kertominen, tiedon hakeminen (Google), nettiyhteyden toimiminen (langaton, langallinen yhteys), YouTube, Yle Areena. Myös tarjouksista ollaan kiinnostuneita esim. HSL:n alennukset, verkkoapteekin tuotteet.

Hyötytavoite 2: Yhteistyöverkostoissa toimiminen lisääntyy (mm. SeniorSurf, Enter), kokemusten ja asiantuntijuuden hyödyntäminen sekä oppilaitosyhteistyö Helsingin Diakonia-Ammattikorkeakoulun kanssa.

Mittaaminen, arviointitapa ja ajankohta: Selkokielisen materiaalin työstäminen sekä SeniorSurf-verkoston, Enterin ja muiden järjestöjen digihankkeissa tuottaman materiaalin hyödyntäminen ja soveltaminen Munkkiniemen seurakunnan digihanketta tukeväksi.

Määrällinen ja laadullinen arviointi: Diakoni/diakonissaopiskelijoiden toteutuneet harjoittelujaksot Munkkiniemen seurakunnassa keväällä ja syksyllä 2022. Viisi opiskelijaa osallistui digiprojektin työstämiseen Munkkiniemen seurakunnassa vuoden 2022 aikana. Tuotoksena Power Point -esityksiä, joiden pohjalta pidettiin digipop up -infoja Munkkivuoren ja Munkkiniemen kirkkoilla ikääntyneille sekä työelämän ulkopuolella oleville.

Lisäksi opiskelijat ovat kirjanneet havaintoja henkilökohtaisista digiopastuksistaan. Munkkivuoren kirkolla pop up infoihin -digistä sekä henkilökohtaisiin digiopastuksiin osallistui yhteensä 35 henkilöä. Munkkiniemessä henkilökohtaisiin opastuksiin osallistui 12 ja digipop -infoihin 2-6 henkilöä. Henkilökohtaisia opastuskertoja järjestettiin yhteensä 195 kertaa. Projektin jälkiarviointijakson aikana kartoitetaan, miten oppilaitosyhteistyö on kehittynyt.

Hyötytavoite 3: Saadaan kokemusta ja tietoa, minkä perusteella mahdollisesti myöhemmin voidaan kehittää digivapaaehtoistoimintaa.

Mittaaminen, arviointitapa ja ajankohta: Heinäkuussa 2023 arvioidaan, mikä oli tilanne digivapaaehtoisten kanssa ennen projektia sekä verrattuna loppukesän 2023 tilanteeseen. Vuonna 2022 vapaaehtoismuotoja on kartoitettu lähinnä SeniorSurf -verkostossa toimivien vapaaehtoisten näkökulmasta. Suurin osa heistä on

kouluttautunut henkilökohtaiseksi digiopastajaksi. Seurakunnan näkökulmasta tämä tarkoittaa, että digiopastukseen pitäisi rekrytoida vapaaehtoisia ja ottaa selvää opastajien taustoista, motivaatiosta, mahdollisuuksista toimia joustavasti opastajana, mikäli digiopastukseen halutaan jatkossa panostaa. Jälkiarviointijakson aikana kartoitetaan, millä tavoin digivapaaehtoisuus näyttäytyy diakoniatyön arjessa. Toisaalta on huomioitava, ettei seurakunta voi ottaa yksin vastuuta digiosallisuuden vahvistamisesta. Palveluntarjoajilla on tässä ensisijainen tehtävä.

Yhteenveto toteutuneista kustannuksista verrattuna budjettiin sekä muutosten syyt

Projektille haettiin 42 000 euroa rahoitusta, mutta saatiin 32 000 euroa. Seurakunta maksoi projektikoordinaattorin palkkakuluja 10 296.03 euroa sekä hankki digilaitteita 1495,36 eurolla. Budjetin ylityksiä ei tullut. Projektikoordinaattori toimi diakonian projektivirassa työajattomana työntekijänä.

Muita lisätietoja, esim. projektin arviointia tietyn sidosryhmän näkökulmasta

Projektisalkkuun on dokumentoitu opastettavien ja opastajien ajatuksia digiopastukseen osallistumisesta (yhteensä 87 tapausta). Pop up-digistä opastukset ovat madaltaneet kynnyistä kysyä apua. Toisaalta ”puskaradio” on levittänyt sanaa digiavusta.

”Kun tuttava oli saanut apua, niinpä minäkin uskaltauduin tänne.”

”Minulla on digiahdistus, mutta näin yhdessä on helpompi toimia!”

”Kyllä tällaista ohjausta pitäisi olla muuallakin. Tietäisivätpä ihmiset, miten paljon olen saanut apua!”

”Oon aloittanut monta kertaa opiskelemaan näitä asioita, mutta ohjausta ei ole ollut. Nyt oon kerrannut opastuksen jälkeen saamistani papereista käytyjä aihepiirejä.”

”Hyvä, kun on aikaa eikä ole jonoja. Saa rauhassa katsoa puhelinjuttuja. En tykkää siitä, että ikääntyneille syötetään näitä digijuttuja. Miksi meiltä ei kysytä, kun uusia palveluja viedään verkkoon?”

Digiopastaja on turva, jota on helppo vetää hihasta. On olemassa henkilö/henkilöitä, jolta voi tulla kysymään ja kertomaan omista digiasioista/niiden puutteista. Tuki on omalla alueella, ei tarvitse lähteä ratikalla tai linja-autolla seikkailemaan. Toimintakyvyltään rajoittuneille (esim. liikuntarajoitteet, psyykkisistä ongelmista kärsivät) ja taloudellisten ongelmien kanssa kamppaileville tämä on ensi arvoisen tärkeää. Opastusten ohessa myös avaudutaan arkea koettelevista asioista. Keskusteluissa on noussut usein esiin erityisesti sähkön ja ruoan hintojen nousu vs. oma toimeentulo. Yhtä lailla ihmissuhdeasioista, yksinäisyydestä, arjen mieltä painavista asioista kerrotaan. Digiopastus on kokonaisvaltaista, ei vain älylaitteen teknisen toiminnan neuvomista. Diakonian näkökulmasta on tärkeää, että ihmisiä tuetaan sähköisillä laitteilla asioimisessa, jotta esim. kelan etuisuudet tulevat ajallaan, terveyskeskukseen osataan varata aika tai on mahdollisuus ostaa HSL:n lippu.

Digiopastus edellyttää sitoutumista, erilaisten oppimisprosessien havainnointia ja ohjaustapojen valintaa. On oltava selkeästi yhteyshenkilö/koordinaattori, joka vastaa sisältöjen kartoittamisesta (mm. lähdeaineisto, opastusten runko) ja käytännön opastusten toteuttamisesta. Opiskelijoiden mukana oleminen vaatii ohjausta sekä ikääntyneiden oppimisvalmiuksien tuntemusta.

Toisaalta opiskelijoiden harjoittelujaksot on toteutettava niin, että he pystyvät olemaan mukana projektissa täysipainoisesti: suunnittelusta toteutukseen. Myös ajanvaraukset edellyttävät, että opastettavaan aiheeseen/laitteeseen perehdytään mahdollisuuksien mukaan hyvin jo etukäteen. Yhtä lailla on huomioitava, että opiskelijoiden digitaidot vaihtelevat. Digiopastuksissa toimitaan tiiminä: jaetaan kokemuksia ja opitaan yhdessä.

Digiprojekti on ollut asiasisällöltään vaativampi kuin alun perin ajateltiin. Opastettavat laitteet vaativat perehtymistä ja opastettavat kokonaisuudet edellyttävät laaja-alaista hahmottamista opastusten suunnittelusta toteutukseen. Materiaalista on työstettävä käyttäjäkunnalle selkokielistä sekä käsiteltäviä aihepiirejä on havainnollistettava monipuolisesti: kerrottava esimerkkejä ja näytettävä ”polkuja”, miten sähköisillä alustoilla liikutaan.

Digiprojektissa on annettu tukea älykännyköiden, tablettien ja läppäreiden kanssa toimimiseen. Pöytäkone on ollut vain yhdellä apua tarvitsevalla. Älykännykkä on ollut yleisimmin käytössä oleva laite, johon opastusta on annettu. Kotikäynnit on projektissa pääsääntöisesti rajattu pois. Niitä ei ole myöskään yleisesti kysytty. Opastettavat ovat tulleet mielellään asioimaan seurakunnan tiloihin omilla älylaitteillaan.

Opastuksissa on nähty hyväksi se, että apua on saatu omalla alueella ilman kiirettä ja jonoja. Alueen palvelukeskuksessa Enter toimii 2h/viikossa ja kirjastossa apua on ollut saatavissa olemassa olevan aikaikkunan puitteissa rajatusti. Toimivaksi on koettu myös diakoniatyöntekijöiden ja opiskelijoiden kanssa asioiminen ilman, että ylimääräisiä korvia on samaan aikaan kuulolla. Myös digipop up -infojen yhteydessä toimivassa päiväkahvilassa on ollut luontevaa varata aika ja keskustella avoimessa ilmapiirissä digitalisaatioon liittyvistä asenteista, peloista ja onnistumisen elämyksistä. Eräs voimavararyhmäläinen totesikin: *”Eihän tää oo sellaista biteistä kertomista. Ihan nää ymmärtää ja on tullut ittekin näitä pähkäiltyä.”*

Diakoniatyön luonteeseen kuuluu puretua yhteiskunnallisiin epäkohtiin. Digiosattomuus koettelee edelleen ikääntyneitä. Projekti on toiminut kokeiluna sekä näyttänyt suuntaa, millaisissa asioissa ihmiset tarvitsevat apua ja tukea digissä. Seurakunnan diakoniatyö voi olla luonnollisesti mukana vahvistamassa digiosallisuutta. Palveluntuottajilla on kuitenkin ensisijainen vastuu digituen tarjoamisesta.

Opit ja palautteet, joita on hyvä painottaa projekteissa tulevaisuudessa. Onnistumiset ja epäonnistumiset. Viestinnän arvioiminen.

Lähtökohtana projektille oli diakoniatyössä havaittu tarve digiopastuksille. Asiakkailla on ollut vaikeuksia sähköisen asiointin (kela, Maisa, sosiaalitoimi, HSL) kanssa. Ennen varsinaista suunnitteluvaihetta diakoniatyössä tehtiin alkukartoitus/ millaisia tarpeita digitukea tarvitsevilla on. Toisaalta projektin puitteissa heti alkuvuonna osallistuttiin SeniorSurf-verkoston teams –tapaamisiin. Niistä saatiin tietoa vapaaehtoistoimijoiden (järjestöt) organisoimasta digituesta (digiopastuksissa käydyt sisällöt) ja erilaisissa digiprojekteissa tuotetuista materiaaleista. Samoin Vartiokylän rovastikunnan digikoordinaattorit kertoivat digikokemuksistaan heillä lokakuussa 2021 alkaneen projektin tiimoilta. Tämän pohjalta kävi ilmi, että opastukseen osallistujat käyttävät ensisijaisesti omia laitteitaan. Älylaitteiden hankintaan ei tarvinnut seurakunnan panostaa.

Projektia työstettäessä Munkkivuoren kirkon iso monitori osoittautui toimivaksi esitysnäytöksi digi pop up-infoissa. Munkkiniemessä datalaitteet ovat sen sijaan vanhempia ja perussäätämiseen meni enemmän aikaa. Luonnollisesti aikaa oli varattava molemmissa kirkoissa myös esitystilan valmiiksi laittamiseen, laitteiden testaamiseen, lataamiseen ja niiden poiskuljettamiseen. Välillä kirkkoverkko ei toiminut ja mobiilitukiasemia piti muodostaa omista älykännyköistä. Myös tietojen tallentamiseen (esitys/ohjausmateriaali) sekä Power Point -dioiden valmiiksi saattamiseen (”esityskunto”) on varattava aikaa. Munkkiniemen kirkossa esiintyi jonkin verran akustisia haasteita (äänen puuroutumista tietyssä penkkirivissä istuessa) kirkkotilan ollessa pienen osallistujaporukan käytössä. Kuulolaitteiden särinän vuoksi kaikki osallistujat eivät myöskään toivoneet erillisen mikrofonin käyttöä. Seurakunta hankki kaksi langatonta kaiutinta digipop -infoja varten. Näin ääni saatiin selkeämmin kuuluviin käytettäessä erityisesti videoihin pohjautuvaa opastus- ja esitysmateriaalia.

Projektin eteenpäin viemistä ajatellen on hyvä työstää ns. vaihtoehtosuunnitelmia. Tähän varauduimme Telakka-projektin osalta hyvissä ajoin syksyn 2022 osalta saatua alustavaa tietoa käytettävissä olevan vapaaehtoisresurssin rajallisuudesta. Alkuperäinen suunnitelma iltaisin toimivasta digikahvilasta toteutettiin

digipop up-infoon liittyvänä digiosallistujien päiväkahvilana, minkä toteuttamisessa oli mukana yksi vapaaehtoistoimija. Henkilökohtaisissa opastuksissa oli mukana opiskelijoiden lisäksi kaksi älylaitteisiin perehtynyttä digivapaaehtoista. Samoin kokeilimme voimavararyhmän mukaan ottamista digipop up -infoihin.

Kuten aiemmin on todettu, digituki on nähty tarpeellisenä. Samoin yhteisölliset digikeskustelut ja kokemusten jakaminen. Digituessa ja opastuksissa korostuukin tiimityöskentely: yhdessä oppiminen ja kokemusten jakaminen. Hyvän ja avoimen ilmapiirin luominen. On myös hyväksyttävä, että digitalisaatioon on ilmiönä laaja. Kaikkea ei voi käydä kerralla läpi. Samoin erilaisia laitteita on paljon. Kaikkea ei voi täysin hallita. Toisaalta projektissa on tehty rajauksia. Sen puitteissa ei ole korjattu laitteita eikä tehty kotikäyntejä.

Telakka-projektissa on hyödynnetty mm. järjestöjen erilaisista digiprojekteista tuotettua materiaalia ja pyritty soveltamaan sitä paikalliseen toimintaympäristöön sopivaksi. Materiaalia on osin jo testattu ikäihmisten tai työelämästä pudonneiden opastuksissa. Haastavampia aihealueita on pyritty avaamaan digipop up -infoissa selkokielelle.

C-luokan projektissa ei tarvinnut tehdä erillistä viestintäsuunnitelmaa. Projektisalkkuun tästä on kuitenkin kirjattu seuraavaa: Telakka-projektiin etenemisestä on informoitu säännöllisesti lähiesimiehenä toimivaa johtavaa diakonianviranhaltijaa. Hänen kanssaan on käyty läpi mm. budjetin puitteissa toteutettavat digihankinnat, opiskelijoiden harjoittelujaksot, tiedottamiseen liittyvät näkökulmat, työaikakysymykset/resursointi (työajaton työ).

Munkkiniemen seurakunnassa perustettiin myös digiohjausryhmä, jossa on mukana seurakunnan kirkkoherra, luottamushenkilönä toimiva vapaaehtoinen sekä johtava diakonianviranhaltija ja projektikoordinaattori. Ohjausryhmä on kokoontunut projektin aikana neljä kertaa käyden läpi projektissa tuotetut raportit ja akuutit kysymykset. Samaten vapaaehtoisen ohjausryhmänjäsenen kanssa kartoitimme järjestöjen tuottamaa digimateriaalia suunnittelun pohjaksi sekä perustimme digipisteen Munkkivuoren kirkolle.

Viestintämateriaalia on työstänyt viestintätiimin jäsenet (alueviestijä ja toimistos sihteeri) sekä projektikoordinaattori. Paikallisessa lehdessä Munkin seudussa sekä Kirkossa ja kaupungissa on kerrottu digiprojektista. Samoin seurakunnan verkkosivuilla digiprojekti on ollut säännöllisesti esillä. Siitä on tiedottanut myös Yhtymän viestijä. Munkkiniemen seurakunnan diakoniatyön Facebookissa ja Instagramissa digiasiat ovat olleet niin ikään esillä. Samaten opiskelijat ovat osaltaan muistuttaneet tulevista digitaalaisuuksista tavatessaan ihmisiä kahvittelaisuuksissa. Yhtä lailla digiprojektista saatuja kokemuksia on esitelty Helsingin Diakonia-Ammattikorkeakoulussa.

Sisäinen viestintä on toiminut suunnitellusti. Toki tämä edellyttää eri viestintäkanavien seuraamista, osallistumista seurakunnan viestintäryhmän toimintaan sekä yhteistyötä niin alueviestijän kuin diakoniatimiin kanssa. Projektia on tietoisesti myös rajattu. Ei ole lähdetty tavoittelemaan sellaista, mihin ei lyhytkestöisen projektin resurssit riitä. Esimerkiksi kotikäynnit on rajattu pois. Ei vain resurssien, vaan tietoturvaan ja – suojaan liittyvien näkökulmien vuoksi. Toisaalta projektiin on liittynyt epätietoisuutta siitä, miten paljon opiskelijoita on projektin aikana käytettävissä. Diakiin on etukäteen tiedotettu harjoittelupaikoista, mutta opiskelijat tekevät itsenäisesti päätökset, miten ja missä harjoittelunsa suorittavat. Tämän vuoksi ei voida viestiä etukäteen suuresti tilaisuuksista eri viestintäkanavissa, jos ns. toteuttajaresurssi on vähäinen.

Digiprojektiin haettiin 42 000e, mutta saatiin 32 000e. Munkkiniemen seurakunta on osallistunut projektikoordinaattorin palkkakulujen maksamiseen sekä varannut projektille toimintarahaa 5000e. Projektin toteuttamisen kannalta seurakunnan tekemä panostus on ollut tärkeä. Projektihakemuksia työstettäessä on hyvä huomioida etukäteen, onko haettavalle projektille mahdollisuus saada yksinomaan Yhtymän rahoitusta vai tukeeko paikallisseurakunta taloudellisesti projektia. Samaten seurakuntien roolia "resursoijana" tulisi arvioida uusia projektihakemuksia käsiteltäessä.

Miten luovutus organisaatiolle hoidettiin ja mitä jäi kesken? Kuka hoitaa keskeneräiset tehtävät loppuun? Miten ja milloin?

Projektin tuotokset ja loppuraportti käytiin läpi diakoniatimissä ja digiohjausryhmässä. Nykyinen projektikoordinaattori jatkaa määräaikaisena projektityöntekijänä (yhteisökoordinaattorina) Munkkiniemen seurakunnassa vuosina 2023-2025. Hänen johdolla digiprojektia jalkautetaan seurakunnan alueella mm. digipop up -infoja ja henkilökohtaisilla digiopastuksilla järjestämällä kevätkaudella 2023.

Tämän lisäksi tehdään tutuksi jo työstettyä materiaalia diakoniatyöntekijöille, tuleville opiskelijoille ja digistä mahdollisesti kiinnostuneille vapaaehtoisille. Digiprojektista saatuja kokemuksia jaetaan tarpeen mukaan myös muille rovastikunnan diakoniatyöntekijöille, Helsingin seurakuntayhtymän alueella toimiville työntekijöille (esim. Varustamot) ja muille Suomen seurakunnille.

Diakonian asiakastyössä mahdollistetaan asioiden hoitaminen sähköisillä alustoilla yhdessä työntekijän kanssa (osallisuuden tukeminen).

Yhteistyötä jatketaan Helsingin Diakonia-Ammattikorkeakoulun kanssa (opiskelijoiden harjoittelujaksot ja työntekijöiden vierailukäynnit Diakissa/ työmenetelmien kehittäminen). Uutta kumppanuutta on haettu myös Metropolian kanssa.

Lisäksi on pohdittu teemapohjaisen kahvilan käynnistämistä, missä voidaan käsitellä digiasioita/varata henkilökohtaisia digiopastusaikoja riippuen olemassa olevasta vapaaehtoisresurssista.

Kaikki avoimet kysymykset, jotka vaativat erillisiä päätöksiä jatkotoimenpiteistä

Projekti on edennyt suunnitelman mukaan. Avoimia kysymyksiä ei ole.

Uudet näkökulmat ja ideat jatkokehitykseen tai hyödyntämismahdollisuuksiin muissa projekteissa. Yhteishenkilön tiedot, jos toimenpiteisiin on jo ryhdytty

Viitaten jo aiempaan Telakka-projektista saaduista kokemuksista kerrotaan digiprojektia suunnitteleville seurakunnille, diakoniatyöntekijöille ja erilaisille sidosryhmille, mikäli digitalisaatioon liittyvät kysymykset puhuttavat ja toimintaympäristössä nähdään digiopastustarvetta. Toisin sanoen projekti voi toimia pilottina muille seurakunnille ja kaikille Varustamoille (projektin jatkumo). Yhteistyötä jatketaan Diakonia-Ammattikorkeakoulun kanssa.

Palaute Alfa & Omega -projektijohtamismalliin tai projektisalkkuohjelmistoon liittyen

Projektia haettaessa ei ollut tietoa, että Yhtymässä otetaan käyttöön oma projektisalkku. Se on ollut itsessään huhtikuussa aloitettu projekti, jota on työstetty muiden projektien tapaan palvelemaan projektityöntekijöitä ja projektityöstä kiinnostuneita työntekijöitä. Varsinaista palautetta projektisalkun kehittämiseen (esim. työntekijöiden tarpeet) ei ole seurakunnilta aiemmin kysytty.

Projektisalkun tilanneraportit jäävät lyhytkestoisissa/osin myös pitkäkestoisissa projekteissa vuoden 2022 osalta puutteellisiksi. Projektisalkku tuli käyttöön vasta syksyllä. Siinä näkyy vain muutaman viimeisen kuukauden työpanos. Toisaalta Telakka-projektin projektikoordinaattori toimi diakonian projektivirassa työajattoman työntekijänä. Tällöin työmäärää ei virkaehtosopimuksen mukaan tarvitse eritelläkään. Projektisalkussa ei näy myöskään työntekijöiden vuosilomat ja muut vapaat, mitkä myös vaikuttavat projektin etenemiseen/käytettäviin työtunteihin. Varsinkaan pienissä seurakunnissa ei ole sijaisia/erillistä resurssia, jolloin joku muu voisi hoitaa projektitehtäviä päätoimisesti.

Projektijohtamiskoulutus on tiivis paketti. Se on kuitenkin käytävä, mikäli projekteja halutaan toteuttaa kentällä nykyisellä tavalla. Projektityöntekijä joutuu jatkuvasti raportoimaan sekä arvioimaan työnsä tuloksia yksin ja/tai yhdessä sidosryhmien kanssa. Tämä vaatii laaja-alaista ja rakentavaa yhteistyötä sekä valmiuksia dokumentoida ja tuottaa projektiaineistoa.

Projektirahoituksen turvin kehittämistyötä voidaan seurakunnissa vahvistaa, mutta lyhytkestoinen projektirahoitus ei välttämättä edistä pitkäjänteistä kehittämistä ja sitoutumista seurakuntatyöhön. Toimintaympäristöön ja alueellisiin toimijoihin tutustuminen vie yleensä aikaa eikä vuoden projektit pääse täysipainoisesti välttämättä toteutumisvaiheeseen, mikäli lisärahoitusta ei ole hyvissä ajoin turvattu.

Projektisalkku on vielä uusi työkalu Helsingin seurakunnissa. Sillä voidaan tehostaa tulevaisuudessa suunnittelua, hallintaa ja raportointia sekä tuoda näkyväksi Helsingin seurakunnissa käynnissä olevat projektit. Projektisalkkua pitää kuitenkin pystyä työstämään matalalla kynnyksellä. Nyt raportointiohjeistus on tullut Yhtymän projektityöntekijöiltä/ miten asiat kirjataan salkkuun/mitä osioita salkussa täytetään. Kentällä toteutettavien, projektiin liittyvien tehtäväkokonaisuuksien lisäksi raportointi vie paljon aikaa. Pienissä seurakunnissa projektikoordinaattorit toimivat monissa eri rooleissa, ei vain pääasiallisesti raportointitehtävissä. Tämän vuoksi myös loppuraportin luovuttamisajankohtaa tulisi jatkossa pohtia.

Diakonia on auttamista monilla eri tavoilla. Se voi olla muun muassa luottamuksellista keskustelua, vertaistukea tai pienryhmätoimintaa. Digiopastuksissa saadut kokemukset osoittivat, että esimerkiksi älylaitteeseen taltioidut kuvat nostavat usein esiin vuosien varrella kertyneitä muistoja ja kokemuksia. Osaamattomuus digilaitteiden käytössä voi sen sijaan aiheuttaa kiukkua, syrjäytymisen tunnetta ja häpeää. Yleensäkin riippuvaisuutta muiden hyväntahtoisuudesta tai sen puutteesta. Kokonaisvaltaisen kohtaamisen kokemukset huomioiden, digitaidot ovat uusi kansalaistaito. Se kuuluu yhdenvertaisesti kaikille. Tässä mielessä Telakka –digisiltaa rakentamassa on nähtävä merkittävänä digiosallisuutta tukevana kehittämisprojektina.